

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

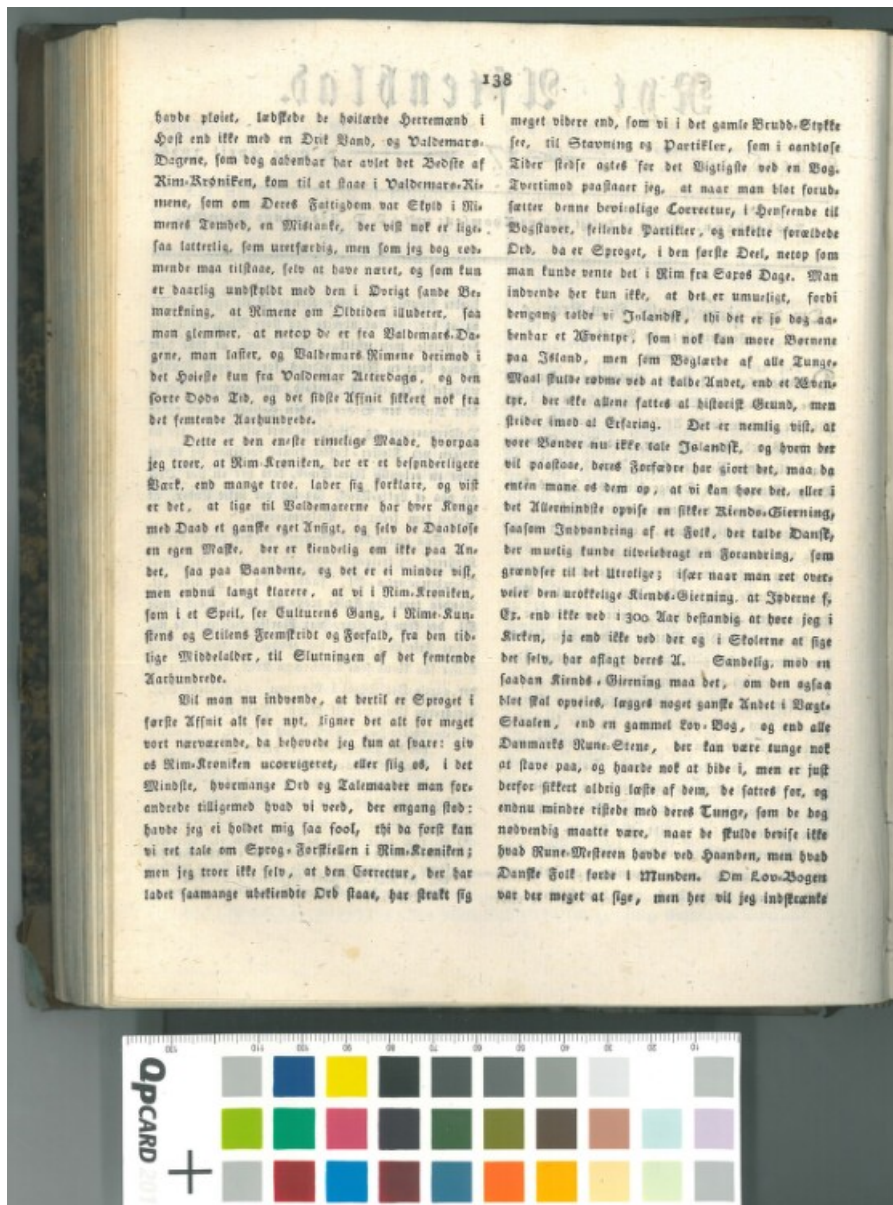
Titel: Udrag fra Om den gammeldanske Rim-Krønike

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 138. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1826_429-txt-shoot-idm1242/facsimile.pdf (tilgået 16. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

138

høve ploiet, løbte de hollæde Herremænd i Høst end ikke med en Dødt Land, og Valdemars-Dagene, som dog aabenbar har avlet det Bedste af Rim-Kroniken, som til at faae i Valdemars-Nimene, som om Deres Fættighed var Etold i Ni-menes Tæmhed, en Mistænke, der vist nok er lige saa latterlig, som uerfærdig, men som jeg dog end-mende man tilstaae, selv at have næret, og som kun er daarlig undskyldt med den i Dørligt sande Be-mærkning, at Nimene om Tidtiden ilubere, saa man glemmer, at netop de er fra Valdemars-Da-gene, man lærer, og Valdemars-Nimene deimod i det Høieste kun fra Valdemar Aftredags, og den sorte Døds Tid, og det sidste Afnit sikkert nok fra det femtende Aarhundrede.

Dette er den eneste rimelige Raade, hoorpaa jeg tror, at Rim-Kroniken, der er et beundreligere Værk, end mange troe, lader sig forklare, og vist er det, at lige til Valdemarsene har hvort Kenge med Daad et ganske eget Ansig, og selv de Daadlose en egen Mætte, der er kiendelig om ikke paa An-det, saa paa Vaandene, og det er ei mindre vist, men endnu langt klarere, at vi i Rim-Kroniken, som i et Speil, ser Culturens Gang, i Rime-Kun-stens og Eilens Fremskridt og Hørfald, fra den tid-lige Middelalder, til Slutningen af det femtende Aarhundrede.

Vil man nu indvende, at det vil er sproget i første Afnit alt for npt, ligner det alt for meget vort nærværende, da behøvede jeg kun at sate: giv os Rim-Kroniken uoverigeret, eller sig os, i det Mindste, hvormange Død og Talemaader man for-anderer tilligemed hvad vi veed, der engang stod: havde jeg ei holdet mig saa fool, thi da først kan vi ret tale om Sprog-Forskellen i Rim-Kroniken; men jeg tror ikke selv, at den Correctur, der har ladet saamange ubekjendte Død staae, har frætt sig

meget videre end, som vi i det gamle Brudd-Stykke see, til Stavning og Partikler, som i aandelose Læse seise agtes for det Vigtigste ved en Bog. Forretimod paasnaar jeg, at naar man blot forub-fætter denne brøialige Correctur, i Hensende til Bogstaver, selsende Partikler, og enkelte forvædte Død, da er sproget, i den første Deel, netop som man kunde vente det i Rim fra Sprog-Dage. Man indvænde her kun ikke, at det er umuligt, fordi dengang talde vi Jolandsk, thi det er jo dog aabenbar et Kvæntype, som nok kan mere Børmene paa Island, men som Bøglæde af alle Tunge-Neal fulte vøbme ved at kalde Andet, end et Kvæntype, der ikke allene fattes af historisk Grund, men stider imod al Erfaring. Det er nemlig vist, at vore Bønder nu ikke tale Jolandsk, og hvem der vil påskøde, deres Forfædre har gjort det, maa da enten mane os dem op, at vi kan høre det, eller i det Alreminde opvise en siller Kiends-Gierning, saasom Indvænting af et Folk, der talde Dansk, der muligt kunde tilvælebragt en Forændring, som grændser til det Utærlige; især naar man set over veier den urolfke Kiends-Gierning, at Jøderne s. Or. end ikke ved i 300 Aar bestandig at høre jeg i Rieten, ja end ikke ved det og i Stolerne at sigte det selv, har afsagt deres A. Sandelig, med en saadan Kiends-Gierning maa det, om den ogsaa blot tal opvæis, lægges noget ganske Andet i Bøgte Skolen, end en gammel Lov-Bog, og end alle Danmarks Rune-Stene, der kan være tunge nok at have paa, og hørde nok at hibe i, men er just derfor sikkest aldrig laffe af dem, de fattes for, og endnu mindre rissede med deres Tunge, som de dog nødvendig maatte være, naar de fulte brøise ikke hvad Rune-Versteen havde ved Haanden, men hvad Danske Folk forte i Munden. Om Lov-Bogen var der meget at sigte, men her vil jeg indskrænke